

ВА304

МЕЖДУНАРОДНИ ИКОНОМИЧЕСКИ ОТНОШЕНИЯ

Приета: Прот. №5/23.09.2022г.

Лектор: доц. д-р Д. Съботинова

АНОТАЦИЯ

Дисциплината дава знания за една от най-важните области на международните отношения – системата на международните икономически връзки, сложните трансформационни процеси, които протичат в тази сфера в условията на регионализация и глобализация. Теоретическите и практически проблеми на международните икономически отношения се разглеждат в аспектите на съвременните тенденции на виртуализация на световната икономика и финанси, навлизане на човечеството в информационно-комуникационната епоха. Особено внимание се отделя на връзката между геополитика и геоикономика и отражението им върху развитието на съвременните международни икономически отношения. Специален акцент са новите явления като криминализацията и етнизацията на международните икономически отношения, нарастващата роля на международната миграция. Разглеждат се новите субекти, обекти и полюси на формиращото се глобално геоикономическо пространство. Анализират се най-важните аспекти на участие на България в системата на международните икономически отношения.

ОСНОВНИ ЦЕЛИ И ИЗХОДНИ УЧЕБНИ РЕЗУЛТАТИ

Цел на дисциплината е да формира знания за новите тенденции в съвременната система на международни икономически отношения и в глобалната икономика.

- осмисляне на теоретическите аспекти в развитието на международните икономически отношения в условията на неолиберализация, глобализация и регионализация;
- познаване на главните проблеми и тенденции в развитието на съвременните икономически отношения и основните трансформационни процеси в глобалната икономика;
- овладяване на понятията и терминологията, които се използват в областта на международните икономически отношения и глобалната икономика;
- придобиване на креативна нагласа за геоикономическо и геополитическо мислене;
- оценяване и анализиране позициите на България в глобалната и регионална икономика.

ПРЕДПОСТАВКИ

Дисциплината е въвеждаща в глобалната икономика, има връзки и изисква предварително запознаване на студентите с други основни икономически дисциплини: Макроикономика, Микроикономика и Световна икономика.

СТАТУТ И СТРУКТУРА

Специалност	Статут	Кредити	редовно и дистанционно обучение				задочно обучение			
			л	с	у	общо	л	с	у	общо
Международни икономически отношения	Задължителна	6	40		20	60	30			30
Финанси	Избираема	6	40		20	60	30			30
Счетоводство и контрол	Избираема	6	40		20	60	30			30
Маркетинг	Избираема	6	40		20	60	30			30
Бизнес администрация	Избираема	6	40		20	60	30			30
Публична администрация	Избираема	6	40		20	60	30			30
Икономика и маркетинг на туризма	Избираема	6	40		20	60	30			30

СЪДЪРЖАНИЕ НА КУРСА

1. ОСНОВНИ ТЕОРЕТИЧЕСКИ ПОСТАНОВКИ НА МИО

Същност и основни тенденции в развитието на МИО. Класически и неокласически теории за международната търговия и международните икономически отношения. Геоикономически теории за МИО. „Третият път“.

2. ГЕОИКОНОМИКА И МИО

Геополитизация и МИО. Геоикономизация и МИО. Глобално геоикономическо пространство. Виртуализация на световната икономика и финанси. Геоикономически зони.

3. ГЛОБАЛИЗАЦИЯ, РЕГИОНАЛИЗАЦИЯ И МИО

Същност на процеса на регионализация и глобализация. Видове глобализация. Регионални геоикономически пространства. Управление на МИО.

4. ТРАНСФОРМАЦИИ НА МИО

Основни трансформации в глобалната икономика. Трансформация на международното разделение на труда. Главни движещи сили на трансформациите.

5. ИНФОРМАЦИОННО-КОМУНИКАЦИОННИ МИО

Новата икономика и МИО. Глобална информационно-комуникационна магистрала. Глобални и регионални комуникационни мрежи и коридори.

6. ГЕОЛОГИСТИКА НА МИО

Свободни икономически зони. Високотехнологични зони. Преференциални икономически зони.

7. МЕЖДУНАРОДНА ИКОНОМИЧЕСКА МИГРАЦИЯ

Геоикономика на миграцията. Основни тенденции в международната миграция. Миграционна политика.

8. НЕГАТИВНИ ПРОЦЕСИ В МИО

Етностопански синдром в глобалната икономика. Криминален бизнес и предприемачество. Икономика на глобалния тероризъм и антитероризъм.

9. МЕЖДУНАРОДНА ФИНАНСОВА И ИКОНОМИЧЕСКА КРИЗА

Причина за кризата – пазарът или държавата? Войната на идеите: макроикономическите битки, битката за монетарната политика, битката във финансите, битката за иновационната икономика. Ефективните пазари срещу ефективното управление..

10. МЕЖДУНАРОДНА ПОЛИТИКОНОМИЯ

Природата на политикономията. Политикономия и икономия. Национална автономия. Политика на международните режими. Национални системи за политическа икономия.

11. ПОЛИТИКОНОМИЯ НА РЕГИОНАЛНАТА ИНТЕГРАЦИЯ

Икономически теории. Политически теории – федерализъм, функционализъм и неофункционализъм; неоинституционализъм, вътрешна политика и теория на междуправителствените отношения; реализъм. Еклектичен подход.

12. НАЦИОНАЛНАТА ДЪРЖАВА И ТНК

Обяснение на ПЧИ и ТНК. ТНК и международната икономика. Дебатът за ТНК и националната държава. Международен режим за ПЧИ и ТНК.

13. УПРАВЛЕНИЕ НА ГЛОБАЛНАТА ИКОНОМИКА

Неолиберален институционализъм. Международни организации – МВФ, СБ е ГАТТ/СТО. Институционална реформа. Новият медиевализъм. НПД. Трансгавърнментализъм.

14. НАЦИОНАЛНАТА ДЪРЖАВА В ГЛОБАЛНАТА ИКОНОМИКА

Ограничената природа на икономическата глобализация. Предполагаеми последици от икономическата глобализация. Ефективност на макроикономическата политика.

15. МЕЖДУНАРОДНО КООРДИНИРАНЕ НА МАКРОИКОНОМИЧЕСКАТА ПОЛИТИКА

Същност на международната координация на макроикономическата политика. Нуждата от координация на политиката. Изгода или загуба от координацията. Проблеми и пречки при международната координация на политиката.

16. МЕЖДУНАРОДНИ ИКОНОМИЧЕСКИ СРАВНЕНИЯ

Международни сравнения на икономическата ефективност. Международно сравнение на индексите на човешкото развитие на ООН. Сравнение на конкурентоспособността на страните, на икономическата свобода, корупцията и сенчестата икономика.

ПЛАНИРАНИ УЧЕБНИ ДЕЙНОСТИ И МЕТОДИ НА ОБУЧЕНИЕ

Лекции, упражнения, консултации, дебати, мултимедийни презентации, видеоматериали, електронно обучение чрез платформата Moodle, електронни ресурси. Предложен е списък от теми по избор, които се разработват през семестъра. Защитата на разработената тема се провежда в края на семестъра.

МЕТОДИ НА ОЦЕНЯВАНЕ

Оценката на студентите през семестъра е комплексна. Семестриалният изпит е тест.

Освобождаване от изпит на студентите от редовно обучение се допуска с отлична или много добра оценка, получена на междинния тест, разработване на курсова работа и активно участие в събеседвания по проблеми по време на упражненията.

Крайната оценка на студентите от редовно обучение се формира от: оценката от междинния тест + оценката от курсовата работа + активно участие в събеседвания по теми и решаване на практически казуси по време на упражненията + семестриален тест, който има най-голяма тежест в крайната оценка.

Студентите от задочно обучение се явяват на изпитен тест в края на семестъра. Разработването и представянето на курсов проект по предварително избрана тема е по желание и води до повишаване на оценката от изпита.

ОСНОВНА ЛИТЕРАТУРА

1. Гилпин, Р. Глобална политикономия. Дамян Яков. С. 2003.
2. Даскалов, М. Търговска политика на развитите страни. Стопанство. С. 2000.
3. Маринов, В. Международни икономически отношения. Стопанство. С. 2006.
4. Маринов, В. Международно разделение на труда. Стопанство. С. 2004.
5. Маринов, В. Отворената икономика. Стопанство. С. 2004.
6. Маринов, Г. Геоикономикс. Изток-Запад. С. 2010.
7. Недялкова, А. Глобализация на икономиката и развитието. Черноризец Храбър. В. 2004.
8. Пилбийм, К. Международни финанси. FTP. С. 1995.
9. Попов, Н. Световното стопанство се прекроява. Марин Дринов. С. 2003.
10. Рангелова, Р. Международни икономически сравнения. Некст. С. 2003.
11. Сивов, В. Глобализация, европеизация, интеграция. Неофит Рилски. Б. 2007.

12. Съботинова, Д. Международна търговска политика. БСУ. Б. 2016.
13. Съботинова, Д. Международно производство. БСУ. Б. 2022.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Андерсън, К. Безплатното. Изток-Запад. С. 2011.
2. Бухолц, Т. Живи идеи от мъртви икономисти. Христо Ботев. С. 1993.
3. Григориев, О. Епоха на растежа. Изток-Запад. С. 2016.
4. Гълбрайт, Д. К. Икономическата наука в перспектива. Христо Ботев. С. 1996.
5. Дракър, П. Посткапиталистическото общество. ЛиК. С. 2000.
6. Калецки, А. Капитализъм 4.0. Класика стил. С. 2013.
7. Кастелс, М. Възходът на мрежовото общество. ЛиК. С. 2004.
8. Кастелс, М. Силата на идентичността. ЛиК. С. 2006.
9. Клайн, Н. Без лого. Елементи. С. 2005.
10. Клайн, Н. Шоковата доктрина. Изток-Запад. С. 2011.
11. Кругман, П. Амбулантно благополучие. Дамян Яков. С. 1999.
12. Куигин, Д. Зомби икономикс. Изток-Запад. С. 2013.
13. Леонтиев, В. Есета по икономика. Христо Ботев. С. 1994.
14. Нейлър, Р. Т. Печалбите от престъпността. Хермес. С. 2005.
15. Неновски, Н. Паричният ред. Сиела. С. 2007.
16. Олсън, М. Възход и падение на нациите. Златорогъ. С. 2001.
17. Пикети, Т. Капиталът. XXI век. Изток-Запад. С. 2018.
18. Пъркинс, Д. Изповедта на един икономически килър. Световна библиотека. С. 2013.
19. Райнхарт, К. и К. Рогоф. Този път е различно. Осем века финансови безумия. Сиела. С. 2013.
20. Рикардс, Д. Пътят към разрухата. Изток-Запад. С. 2017.
21. Рифкин, Д. Европейската мечта. Прозорец. С. 2005.
22. Рос, А. Индустриите на бъдещето. НСМ Медия. С. 2017.
23. Ростоу, У. Стадии на икономическия растеж. Делфинпрес. Б. 1998.
24. Сакс, Д. Краят на бедността. Кръгзор. С. 2006.
25. Сорос, Д. Новата парадигма на финансовите пазари. Сиела. С. 2008.
26. Стиглиц, Д. Глобализацията и недоволните от нея. ИнфоДАР. С. 2003.
27. Стиглиц, Д. Свободно падане. ИнфоДАР. С. 2010.

28. Стилгиц, Д. Цената на неравенството. Изток-Запад. С. 2014.
29. Талеб, Н. Н. Черният лебед. ИнфоДАР. С. 2009.
30. Талеб, Н. Н. Надхитрени от случайността. ИнфоДАР. С. 2009.
31. Тофлър, А. Третата вълна. Пейо Яворов. С. 1991.
32. Тофлър, А. и Х. Тофлър. Революционното богатство. Обсидиан. С. 2007.
33. Търоу, Л. Съдбата обича смелите. Весела Люцканова. С. 2008.
34. Търоу, Л. Изграждане на благосъстояние. Весела Люцканова. С. 2000.
35. Търоу, Л. Бъдещето на капитализма. Весела Люцканова. С. 2000.
36. Фридман, Д. Следващите 100 години. НСМ Медиа. С. 2009.
37. Фрийдман, Т. Светът е плосък. Обсидиан. С. 2006.
38. Фукуяма, Ф. Краят на историята и последният човек. Обсидиан. С. 2006.
39. Фъргюсън, Н. Пари и власт в модерния свят (1700-2000) Паричната връзка. Рива. С. 2018.
40. Фъргюсън, Ч. Хищническа нация. ИнфоДАР. С. 2014.
41. Хънтингтън, С. Сблъсъкът на цивилизациите и преобразуване на световния ред.
Обсидиан. С. 1999.
42. Beynon, R. The Routledge Companion to Global Economics. 2001.
43. Cuyvers, L and Filip De Beule. Transnational Corporations and Economic Development.
2005.
44. Eckes, A. The Contemporary Global Economy. 2011.
45. Goldsmith, E., J. Mander. The Case against the Global Economy. 2001.
46. Krugman, P. Pop Internationalism. 1999.

ВА 304

МЕЖДУНАРОДНИ ИКОНОМИЧЕСКИ ОТНОШЕНИЯ

1. ОСНОВНИ ТЕОРЕТИЧЕСКИ ПОСТАНОВКИ НА МИО

Същност и основни тенденции в развитието на МИО. Класически и неокласически теории за международната търговия и международните икономически отношения. Геоикономически теории за МИО. „Третият път“.

2. ГЕОИКОНОМИКА И МИО

Геополитизация и МИО. Геоикономизация и МИО. Глобално геоикономическо пространство. Виртуализация на световната икономика и финанси. Геоикономически зони.

3. ГЛОБАЛИЗАЦИЯ, РЕГИОНАЛИЗАЦИЯ И МИО

Същност на процеса на регионализация и глобализация. Видове глобализация. Регионални геоикономически пространства. Управление на МИО.

4. ТРАНСФОРМАЦИИ НА МИО

Основни трансформации в глобалната икономика. Трансформация на международното разделение на труда. Главни движещи сили на трансформациите.

5. ИНФОРМАЦИОННО-КОМУНИКАЦИОННИ МИО

Новата икономика и МИО. Глобална информационно-комуникационна магистрала. Глобални и регионални комуникационни мрежи и коридори.

6. ГЕОЛОГИСТИКА НА МИО

Свободни икономически зони. Високотехнологични зони. Преференциални икономически зони.

7. МЕЖДУНАРОДНА ИКОНОМИЧЕСКА МИГРАЦИЯ

Геоикономика на миграцията. Основни тенденции в международната миграция. Миграционна политика.

8. НЕГАТИВНИ ПРОЦЕСИ В МИО

Етностопански синдром в глобалната икономика. Криминален бизнес и предприемачество. Икономика на глобалния тероризъм и антитероризъм.

9. МЕЖДУНАРОДНА ФИНАНСОВА И ИКОНОМИЧЕСКА КРИЗА

Причина за кризата – пазарът или държавата? Войната на идеите: макроикономическите битки, битката за монетарната политика, битката във

финансите, битката за иновационната икономика. Ефективните пазари срещу ефективното управление.

10. МЕЖДУНАРОДНА ПОЛИТИКОНОМИЯ

Природата на политикономията. Политикономия и икономия. Национална автономия. Политика на международните режими. Национални системи за политическа икономия.

11. ПОЛИТИКОНОМИЯ НА РЕГИОНАЛНАТА ИНТЕГРАЦИЯ

Икономически теории. Политически теории – федерализъм, функционализъм и неофункционализъм; неоинституционализъм, вътрешна политика и теория на междуправителствените отношения; реализъм. Еклектичен подход.

12. НАЦИОНАЛНАТА ДЪРЖАВА И ТНК

Обяснение на ПЧИ и ТНК. ТНК и международната икономика. Дебатът за ТНК и националната държава. Международен режим за ПЧИ и ТНК.

13. УПРАВЛЕНИЕ НА ГЛОБАЛНАТА ИКОНОМИКА

Неолиберален институционализъм. Международни организации – МВФ, СБ е ГАТТ/СТО. Институционална реформа. Новият медиевализъм. НПД. Трансгавърнментализъм.

14. НАЦИОНАЛНАТА ДЪРЖАВА В ГЛОБАЛНАТА ИКОНОМИКА

Ограничената природа на икономическата глобализация. Предполагаеми последици от икономическата глобализация. Ефективност на макроикономическата политика.

15. МЕЖДУНАРОДНО КООРДИНИРАНЕ НА МАКРОИКОНОМИЧЕСКАТА ПОЛИТИКА

Същност на международната координация на макроикономическата политика. Нуждата от координация на политиката. Изгода или загуба от координацията. Проблеми и пречки при международната координация на политиката.

16. МЕЖДУНАРОДНИ ИКОНОМИЧЕСКИ СРАВНЕНИЯ

Международни сравнения на икономическата ефективност. Международно сравнение на индексите на човешкото развитие на ООН. Сравнение на конкурентоспособността на страните, на икономическата свобода, корупцията и сенчестата икономика.

ОСНОВНА ЛИТЕРАТУРА

1. Гилпин, Р. Глобална политикономия. Дамян Яков. С. 2003.
2. Даскалов, М. Търговска политика на развитите страни. Стопанство. С. 2000.
3. Маринов, В. Международни икономически отношения. Стопанство. С. 2006.
4. Маринов, В. Международно разделение на труда. Стопанство. С. 2004.
5. Маринов, В. Отворената икономика. Стопанство. С. 2004.
6. Маринов, Г. Геоикономикс. Изток-Запад. С. 2010.
7. Недялкова, А. Глобализация на икономиката и развитието. Черноризец Храбър. В. 2004.

8. Пилбийм, К. Международни финанси. FTP. С. 1995.
9. Попов, Н. Световното стопанство се прекроява. Марин Дринов. С. 2003.
10. Рангелова, Р. Международни икономически сравнения. Некст. С. 2003.
11. Сивов, В. Глобализация, европеизация, интеграция. Неофит Рилски. Б. 2007.
12. Съботинова, Д. Международна търговска политика. БСУ. Б. 2016.
13. Съботинова, Д. Международно производство. БСУ. Б. 2022.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Андерсън, К. Безплатното. Изток-Запад. С. 2011.
2. Бухолц, Т. Живи идеи от мъртви икономисти. Христо Ботев. С. 1993.
3. Григориев, О. Епоха на растежа. Изток-Запад. С. 2016.
4. Гълбрайт, Д. К. Икономическата наука в перспектива. Христо Ботев. С. 1996.
5. Дракър, П. Посткапиталистическото общество. Лик. С. 2000.
6. Калецки, А. Капитализъм 4.0. Класика стил. С. 2013.
7. Кастелс, М. Възходът на мрежовото общество. Лик. С. 2004.
8. Кастелс, М. Силата на идентичността. Лик. С. 2006.
9. Клайн, Н. Без лого. Елементи. С. 2005.
10. Клайн, Н. Шоковата доктрина. Изток-Запад. С. 2011.
11. Кругман, П. Амбулантно благополучие. Дамян Яков. С. 1999.
12. Куигин, Д. Зомби икономикс. Изток-Запад. С. 2013.
13. Леонтиев, В. Есета по икономика. Христо Ботев. С. 1994.
14. Нейлър, Р. Т. Печалбите от престъпността. Хермес. С. 2005.
15. Неновски, Н. Паричният ред. Сиела. С. 2007.
16. Олсън, М. Възход и падение на нациите. Златорогъ. С. 2001.
17. Пикети, Т. Капиталът. XXI век. Изток-Запад. С. 2018.
18. Пъркинс, Д. Изповедта на един икономически килър. Световна библиотека. С. 2013.
19. Райнхарт, К. и К. Рогоф. Този път е различно. Осем века финансови безумия. Сиела. С. 2013.
20. Рикардс, Д. Пътят към разрухата. Изток-Запад. С. 2017.
21. Рифкин, Д. Европейската мечта. Прозорец. С. 2005.
22. Рос, А. Индустриите на бъдещето. НСМ Медия. С. 2017.
23. Ростоу, У. Стадии на икономическия растеж. Делфинпрес. Б. 1998.
24. Сакс, Д. Краят на бедността. Кръгзор. С. 2006.

25. Сорос, Д. Новата парадигма на финансовите пазари. Сиела. С. 2008.
26. Стилглиц, Д. Глобализацията и недоволните от нея. ИнфоДАР. С. 2003.
27. Стилглиц, Д. Свободно падане. ИнфоДАР. С. 2010.
28. Стилглиц, Д. Цената на неравенството. Изток-Запад. С. 2014.
29. Талеб, Н. Н. Черният лебед. ИнфоДАР. С. 2009.
30. Талеб, Н. Н. Надхитрени от случайността. ИнфоДАР. С. 2009.
31. Тофлър, А. Третата вълна. Пейо Яворов. С. 1991.
32. Тофлър, А. и Х. Тофлър. Революционното богатство. Обсидиан. С. 2007.
33. Търоу, Л. Съдбата обича смелите. Весела Люцканова. С. 2008.
34. Търоу, Л. Изграждане на благосъстояние. Весела Люцканова. С. 2000.
35. Търоу, Л. Бъдещето на капитализма. Весела Люцканова. С. 2000.
36. Фридман, Д. Следващите 100 години. НСМ Медиа. С. 2009.
37. Фрийдман, Т. Светът е плосък. Обсидиан. С. 2006.
38. Фукуяма, Ф. Краят на историята и последният човек. Обсидиан. С. 2006.
39. Фъргюсън, Н. Пари и власт в модерния свят (1700-2000) Паричната връзка. Рива. С. 2018.
40. Фъргюсън, Ч. Хищническа нация. ИнфоДАР. С. 2014.
41. Хънтингтън, С. Сблъсъкът на цивилизациите и преобразуване на световния ред.
Обсидиан. С. 1999.
42. Beynon, R. The Routledge Companion to Global Economics. 2001.
43. Cuyvers, L and Filip De Beule. Transnational Corporations and Economic Development.
2005.
44. Eckes, A. The Contemporary Global Economy. 2011.
45. Goldsmith, E., J. Mander. The Case against the Global Economy. 2001.
46. Krugman, P. Pop Internationalism. 1999.